

Серія «Війна без вибору»

Ісаченко Леонід

I-85 Гонитва на виживання : роман / Леонід Ісаченко. – Львів : Видавництво «Апріорі», 2023. – 184 с.

ISBN 978-617-629-629-4

Самотній Антон випадково знайомиться з ефектною Терезією, і в них зав'язуються близькі стосунки. Невдовзі вони починають жити разом в Ірпені, але в їхнє щасливе життя вривається війна. Російські війська підходять близько до Києва. Несподівано війна відкриває «зворотний бік Місяця» – таємницю жінки, про що чоловікові «не потрібно було знати».

Роман Леоніда Ісаченка «Гонитва на виживання» – про кохання на тлі віроломної агресії, насичений деталями з життя російської окупації частини Центральної України, але ґрунтовніше він розкриває глибини жіночої психології та поведінки у стосунках з чоловіками.

УДК 821.161.2-31

ISBN 978-617-629-629-4

© Леонід Ісаченко, 2023
 © Василь Трубай, післямова, 2023
 © Видавництво «Апріорі», 2023

У середу вранці Антон прокинувся, як зазвичай, о сьомій. Випив три склянки теплої води з крайчиком цитрини, зміряв тиск – 127/78/58, зробив гімнастику з неодмінною сотнею підскакувань і веселою приповідкою: «Хто не скаче – той москаль»... Іншого дня його чекала б зварена вівсянка упереміш із пшоном, родзинками та ложкою оливкової оливи першого холодного витиску, але не сьогодні.

Ще вчора звечора Терезія наполягла, аби ранком з'їздили нарешті до супермаркету «Ашан» на Біличах. Мали нагальну потребу купити м'якучі засоби, пральні порошки, пахучу рідину для полоскання, пергамент і фольгу для запікання, сувої паперових рушників, зрештою, целофанові рукавички для миття посуду, бо Терезія знову страждала від запалення рук, заподіяним колись якимось хімічним ураженням.

Отже, вівсянки того дня не було, обійшлися нашвидкуруч приготовленим омлетом із шампінйонами, притрушеним зеленим кропом і натертим пармезаном, та кавою з молоком і куснем сирної запіканки.

Уже місяць в Україні закипала справжня істерія можливої війни з Росією. Закипала, ніби вода у відкритому тазу. Вода парувала, булькала, краплі розлітались навсідч, хтось невидимий, немов би граючись, послаблював вогонь під тазом, пузирі зменшувались, ненадовго погамовувались, щоб надалі в тій відкритій посудині ще з більшою потугою збурювалось та бризкало окропом.

Джо Байден вкотре протягом останніх місяців виголошував з екрана телевізора епохальні спічі, кволо розмахував руками і запевняв, посилаючись на розвідку західних союзників: 150 тисяч російського війська на кордонах з Україною готові атакувати...

Володимир Зеленський на ті перестороги не зважав і дратувався, натякав на брудні політичні ігри, нагнітання необґрунтованих апокаліптичних прогнозів, які завдають колосальної шкоди українській економіці, руйнують інвестиційний клімат держави...

Мільйони українців жили передчуттям непевності, тривоги і страху. В їхньому містечку Ірпінь під Києвом люди старшого віку – за 70 і більше – сновигали, немов примари, з «кравчучками» в руках. Розхитані коліщатка під тими візочками жалібно поскрипували від непомірної ваги фасованих пакетів з рисом, гречкою, горохом, борошном, цукром, сіллю, сірниками, свічками... Всього той крам настрахано і водночас хазяйновито вигрібали з полиць у великих і малих крамницях.

Молодші ірпінці дивилися на кумедний підстаркуватий переляк і поблажливо посміхалися... Антон, «юний» пенсіонер, але ще дужий зовні, якому щойно проминуло 64, старшим людям не дивувався і не брав на кпини, а згадував свою бабцю Ходору, котра пережила німецьку окупацію 1941-43 років і завжди тримала у своїй сільській хаті про запас недоторканий алярмовий клунок, де були сіль, сірники та грубі бруски господарського мила, злежаного і закам'янілого від часу.

Він згадував тепер покійну бабу Ходору, її підсвідомий страх війни і повсякчасну до неї готовність, однак той тваринний ляк, не тобою пережитий, а лише артикульований кимось, не здатен здобутись на критичну масу, за якою вода в склянці ллється через край, а людина відчуває неминучість. Щоб відчуті – треба пережити. Інакше не буває.

Якби Антон того ранку хоча б однією ніздрею рознюхав їдкий запах усього того, що невідворотно, вже за добу насувалося, він би в супермаркеті не сушив голову, яку пляшку акційного ірландського віскі купити – літрову чи сімсот грамів...

Він би взагалі до того «Ашану» не їхав! А що? Що робив би, якби мав таку здатність – зазирнути хоч на день у майбутнє? Побіг і собі скуповувати борошно та крупи чи пішов би записуватись до територіальної оборони, до чого вже кілька останніх тижнів нагально закликали зі сторінок газет і оголошень на слухах?

Тепер, по кількох кривавих тижнях від початку російсько-української війни, неприхованого путінського геноциду, Антон може зізнатися – але тільки самому собі потаємно – що не вдався б ані до першого, ні другого – ні їжею й питвом не запасався, ні зброю б до рук не брав, а мав сподіванку хіба на третій шлях – евакуації, точніше втечі.

Внутрішнє ество – не воїна, а сівача і конформіста – скрадалося у ньому і ледь чутно брязкотіло, немов зернятка в серцевині яблука симиренка. І так було завжди в критичні дні незгод, сутуг чи небезпек.

Антон всіляко і завжди уникав непорозуміння, невизначеності й непевності. Він ніколи не вмів ані злоститися, ані тим пак сваритись. Не мав недоброзичливців. І не тому, що їх у нього не було, а що мав хист мудро і тактовно дистанціюватись на безпечну відстань. Завжди був тихий, скромний і поміркований. Нікому не заважав і ні до жодних привілеїв не мав заздрості. Йому у всьому вистачало мінімуму – в коштах, у їжі чи забавах.

Він любив працювати руками і головою. Більше – головою. Мав бездоганний лад з речами, які його оточували, а ще більше – впорядковані думки, які в свідомості ані на мить не пригасали, не мали празникового спочинку і не пліснявіли, а жваво снували все нове і нове павутиння гнучкого, практичного розуму. Така гнучкість не всім подобалась. Зрештою, вона нікому не подобалась...

... Свого часу Антон припустився трагічної помилки – одружився не на тій. Хибний крок усвідомив уже за місяць спільного життя. Вони з його обраницею були різними у всьому – від смаків і уподобань, поглядів на аскетизм і гедонізм до критичної тривалості немитого посуду та нескінченності опівнічних застіль з її розкутими друзями в їхній міській квартирі.

В юні роки обоє вчилися у Львівському університеті. Їхній шлюб був спонтанним, спровокований протягом якогось місяця раптовими почуттями, що бубнявіли і розвивалися стрімголов, блискавично, набухали, ніби тісто, яке уповили вовняним коцом. Проте весільний коровай – щойно витягли з розжареної печі і він охолов – видався глевким, швидко засох і розкришився.

Шлюб натомість тривав довгі двадцять років. Двоє десятиліть Антон зятятю і свідомо утримував себе в добровільній в'язниці! Ті болісні, стражденні дні з неодмінним «творчим» безладом у квартирі та звичною горою брудних тарілок, на які він з непорушною пунктуальністю натрапляв, повертаючись з роботи і брався мити, були гнітючими й важкими. Але геть нестерпними видавалися ночі, які випалювали все всередині...

Антон мав однокурсника і найближчого друга Івана. Іван був красень – високий, худорлявий, кучерявий, з гуцульськими вусами, що стриміли звабленим півколом обіч губ і підборіддя. Веселий і завзятий. Зі щирим і привітним поглядом шкодливих очей, які утім не лякали і не насторожували, а навпаки роззброювали, особливо дівчат і жінок.

Іван швидко говорив і ні про що не думав, навіть про те, що тільки-но сказав, а тому ніхто і ніколи не був певен – де правда, а де брехня у тих семи лантухах гречаної вовни, котру він щойно намолов, бо й сам Іван того не знав, а за день вже не пригадував, бо не мав звички назад ні повертатися, ні озиратися.

І дівчата, і старші жінки втрачали голову, а що прикрише – розум, щойно ставали з ним до бесіди. Він мав якусь невидиму внутрішню силу, сьогочасну харизму, магічні електромагнітні імпульси, які проймали панянок циганським потом, вводили у ступор, робили їх схожими на змії, що спершу завмирають, а потім слухняно танцюють перед флейтою заклинача.

Така жіноча захланність і нерозторопність дивували Антона, адже варто було тільки вслухатися, що молов ексцентричний Іван, як ставало очевидним: те мливо і собака зі сметаною не проковтне! Однак дивовижа: від чого відвертався пес – залюбки ковтали панянки...

Вже на третьому курсі університету Іван мав понад три сотні підкорених дамських вершин з «гігантським слаломом» або швидкісним, як він казав, «слизьким спуском». Там, де зі «спуском» траплявся «облом», а таке ні-ні та й випадало, Іван одразу уривав стосунки і то рішуче, без жалю і сентиментів.

Попервах він скрупульозно занотував до окремого записника імена кожної зі своїх «богинь», називав при першій зустрічі Лаурою. З пристрасстю і красномовством, до яких далеко навіть Петрарці, обіцяв прославити у віршах, які справді «під шафе» пописував, але його вірші на честь чергової Лаури були короткими, активна фаза шаленого кохання одразу гасла й затухала, відколи на «вершині» він, спітнілий, важко дихав і відсапувався, а по тому, власне, все й закінчувалось. Іван зникав назавжди...

Після третьої сотні «перемог», пересичений розплетеними тугими косами й розбитими серцями, він якось у присутності

Антон оскаженіло подер і спалив свій нотатник жіночих імен. Йому, зрештою, все набридло. Він ніби внутрішньо вигорів. Батьрство ж однак не полишав до кінця своїх літ, яких йому було відміряно 29...

Жив весело, розкуто, вільно від жодних обмежень, примусів та упереджень. Так і не одружився, не народив дітей, і помер легко та швидко – в одну мить в автотроці.

За кермо всівся нетверезий приятель, Іван спав на задньому сидінні. Удар зустрічної фури був настільки потужним, що «Жигуль» опісля нагадував безформний пляцок. Іван, напевно, й не прокинувся. Або прокинувся уже там, де в райському саду на сонячній галявині відпочивали справжні Петрарка з Лаурою, а Іван у тому товаристві хіба носив тацю із фужерами бургундського чи «Перлиною степу», чи «Білим міцним»...

Але все те буде у трагічному майбутньому. А в ті роки, коли Іван не пам'ятав кого як звали у його гаремі, нахабний і брутальний в нескінченних походеньках, він любив похизуватися перед Антоном своїми монологами з черговою панянкою, які, треба визнати, часто вражали винятковістю, дотепною абсурдністю, нешаблонністю, були водночас і комічними, і трагічними. Їх можна було за Іваном записувати, злегка літературно редагувати, і тими шматками тексту жоден тямковитий театральний режисер не знехтував би для своїх імпрез.

Антон за Іваном звичайно не записував, але дещо пам'ятав.

– ... У ресторані ми mocno випили, файно закусили, – розповідав Іван, завзятий базікало, – поїхали до моєї вовківні...

Так він називав однокімнатну панельку, яку винаймав.

– Уже в ліфті, – продовжував, – вона муркала і слинила мене, немов травнева кішка. На підлогу полетіли, вирвані із «м'ясом», гудзики нової сорочки, зіпсувала «блискавку» ширінки... Якби рішуче не зупинив, то все почалося б і скінчилося ще в ліфті, і

тоді який сенс підійматися до лігвища? Упіймав би серед ночі таксі, відрахував зо п'ять карбованців – і бувай здорова! Але я свідомо урвав ліфтові домагання, бо мав того дня кепський настрій. Немотивовані тривога і відчай дошкуляють усе частіше. Якись терміти, довгоносики-трухляки точать нутроці, ніби порохнявого дуба. Мені було маркітно і скумасно. Не хотів лишатися самотнім у ту ніч... Ми зайшли до помешкання. Я дістав із шафки дефіцитну бляшанку розчинної індійської кави, поставив на газ обгорілий зо всіх боків чайник, але панянці було ніц не до кавусі, вона тулилася до мене ззаду, запускала свої руки-нишпорки до кишень у штанях, матня з порваною ширінкою роздиралась врізнобіч і була схожа на дохлу рибу з роззявленими зябрами. Пані несамовито рвалась до моєї «нерухомості», ніби муха до слоїка з медом. Я мусив попустити спротив, аж поки зовсім здався. «Гаразд, – сказав, – сьогодні Він твій... Я не втручаюсь... Роби з Ним, що знаєш...»

Босяцька фраза про «невтручання», кинута Іваном мимохідь, щонайістотніше стосувалась Антона. Але якщо Іван не «втручався» від повноти життя і його надлишку, то Антон – від задухи.

Довгі роки він жив з жінкою під одним дахом, не «втручаючись». Приречено спокутував свою трагічну помилку, ніс важкий хрест, закипав і божеволів у безсонні ночі, при місячному сяєві вдивлявся у небесний безмір за вікном, де йому жевріли непевні сподівання волі. І воля нарешті прийшла! Через довгі двадцять літ.

Донька, про яку Антон думав завжди і передусім, якій боявся завдати прикрощів, виросла, вчилась в університеті і жила своїм життям, окремо від них у цивільному шлюбі. Ось тоді він і зважився.